

ANTROPOLOGICKÉ A ARCHEOZOOLOGICKÉ NÁLEZY STREDODUNAJSKEJ MOHYLOVEJ KULTÚRY Z MLYNSKEJ DOLINY V BRATISLAVE

ALENA ŠEFCÁKOVÁ

V skúmaných sídliskových objektoch stredodunajskej mohylovej kultúry (stredná bronzo-
vová doba) v Mlynskej doline sa našla jedna poškodená dospelá ľudská lebka, fragmenty leb-
ky dieťaťa a nevelké množstvo zvieracích osteologických nálezov.

Antropologické nálezy

Objekt 60/85

Vo výplni sa našla poškodená ľudská lebka (obr. 1), v súčasnosti deponovaná v Antropologickom oddelení
SNM – Prírodovedného múzea pod inv. č. 7368. Nález predstavuje mimoriadne fragmentárna kalva po rekonš-
trukcii pozostávajúca z os frontale poškodenej v glabelárnej a orbitálnej oblasti a z čiastočne poškodených
parietálnych kostí. Okrem toho pár drobných úlomkov pochádza z obidvoch ossa temporalis a z os occipitale.

Kalva je strednej stavby, v norma verticalis sa tvar blíži ovoиду, os frontale je mierne klenutá (+1, mužský
znak), tubera frontalia a parietalia sa javia ako naznačené (+1, mužský znak), foramen parietale sa nachádza
naľavo. Pozdĺž sutura sagittalis je zreteľná mierna hyperostóza, čo by mohlo svedčiť o nedostatočnom stravova-
ní. (vyznačené šípkou na obr. 1) Všetky švy kalvy sú voľné.

Miery (mm) a indexy podľa Martina a Sallera:

3. g-l 187?, 8. eu-eu 145? (stredná), 10. co-co 129?, 27. b.l 143, 30. b-l 123, I 24. 86,0.

Záverom možno konštatovať, že stredne široká kalva by mohla patriť mužovi (?) vo veku dospelosti (adul-
tus ?, 20-40 rokov). Väčšina úlomkov kalvy nesie stopy po čerstvých lomoch, ktoré zrejme vznikli pri exhuma-
cii. Iba ťažko možno potvrdiť ľudský intencionálny zásah.

Okrem nálezu dospelého jedinca sa našli v objekte 60/85 aj fragmenty neurokrania malého dieťaťa (novoro-
denec?) (inv. č. 7367). Niektoré z úlomkov pochádzajú z ossa parietalis a os occipitale, väčšinu je však ťažké určiť.

Obr. 1.

Archeozoologické nálezy

Objekt 3/84

- 22 – ulna dex. s neprirastenými epifýzami, robustná a krátka, *Sus sp.*;
- 26 – neident. úlomok costa, 3 zárezy;
– drobný neident. úlomok s neprirastenou epifýzou, dve rovné plochy (odseknutie?);
- 27 – drobný neident. úlomok z mandibuly;
– poškodený molár z maxily, *Bos primigenius f. taurus*;
- 49 – talus dex., *Bos primigenius f. taurus*;
- 86 – drobný neident. úlomok.

Objekt 60/85

- poškodené costa, *Bos primigenius f. taurus*;
- úlomok costa, *Equus przewalskii f. caballus*;
- úlomok costa so stopami po zárezoch a odrezaní, *Equus przewalskii f. caballus*;
- úlomok vertebra, *Bos*?;
- odseknutý processus spinosus izolovaného vertebra sacralis, *Bos primigenius f. taurus*;
- 3 drobnejšie neident. costa;
- drobný neidentif. úlomok z krania;
- 5 neident. úlomkov plochých kostí, jedna so zárezom;
- 1 neident. úlomok väčšej kosti;
- 18 – drobný neidentif. úlomok;
- neident. úlomok z veľkej kosti z epifýzy bez povrchových plôch z rýhou (zásah človeka?);
- 44, 44, 73 – úlomok z prox. epifýzy, radius sin., *Bos* (?);
– prox. časť diafýzy, tibia sin., *Ovis/Capra*;
- poškodený M dex. z maxily, *Equus przewalskii f. caballus*;
- M2 sin. z mandibuly, *Sus scrofa f. domestica*;
- 2 neidentif. ploché úlomky;
- drobný neident. úlomok diafýzy s neprirastenou epifýzou;
- odštiepený neident. úlomok z dlhej kosti;
- neident. hranatý úlomok;
- 50 – neident. úlomok z dlhej kosti;
- malý neident. úlomok z dlhej kosti;
- os carpale (?), *Sus* (?), stopy ohňa;
- 55 – drobný neident. úlomok z diafýzy dlhej kosti;
- úlomok kĺbovej hlavice z proximálnej epifýzy z humeru, stopa po odseknutí;
- 62, 67 – M z maxily dex., *Bos primigenius f. taurus*;
- P z maxily dex., *Bos primigenius f. taurus*;
- M z maxily dex., *Bos primigenius f. taurus* (mladý jedinec);
- 3 poškodené M z maxily sin. z rovnakého jedinca, *Equus przewalskii f. caballus*;
- 78 – drobný neident. úlomok z diafýzy;
- 165 – 3 úlomky costa, *Bos* (?);
– úlomok z dist. epifýzy femuru sin.(?), *Bos* (?), stopy po ostrom predmete;
- 166 – neident. processus coronoideus (?);
– P z maxily dex., *Bos primigenius f. taurus*.

Celkovo sa vo vybraných objektoch 3/84 a 60/85 našlo 74 zvieracích osteologických náleзов, o ktorých nie je isté, či viaceré nepatria rovnakým jedincom. Väčšinu (54) tvoria menšie úlomky s obtiažnou identifikáciou. Zo zvyšných 20 (pri zohľadnení príslušnosti k rovnakému jedincom) 8 + 4? patrilo *Bos primigenius f. taurus*, 4 *Equus przewalskii f. caballus*, 1 + 1? *Sus scrofa f. domestica*, 1 diviakovi (*Sus sp.*) a 1 *Ovis/Capra*. Z 28 identifikovateľných typov pozostatkov najviac (10) tvorili zuby, 8 pochádzalo z rebier a 5 z končatín.

Vyhodnocované zvieracie osteologické zvyšky sú mimoriadne fragmentárne, niektoré so stopami po ľudskej činnosti, v jednom prípade po ohni. Pravdepodobne ide zväčša o potravinové pozostatky.